

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

РІШЕННЯ
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

19 червня 2020 р.

Справа №200/3602/20-а

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі головуючого судді Шинкарьової І.В., розглянувши за правилами спрощеного позовного провадження у порядку письмового провадження справу за адміністративним позовом Лебедева Ігоря Юрійовича до Управління Пенсійного фонду України у місті Краматорську Донецької області про визнання бездіяльності протиправною та стягнення заборгованості із несплаченої пенсії,-

ВСТАНОВИВ:

Позивач, Лебедев Ігор Юрійович, звернувся до Донецького окружного адміністративного суду із позовом до Управління Пенсійного фонду України у місті Краматорську Донецької області, відповідно до тексту позовної заяви, позивач просить суд:

визнати протиправними бездіяльність відповідача щодо несплати позивачу заборгованості по пенсії, яка утворилася за період із січня 2016 року;

зобов'язати відповідача нарахувати та виплатити позивачу утворену заборгованість із несплаченої пенсії за період, яка утворилася за період із січня 2016 року.

Позовні вимоги вмотивовані тим, що позивачеві протиправно не виплачується сума пенсії за минулий час з підстав неприйняття Кабінетом Міністрів України окремого порядку виплат сум пенсій, які не було виплачено за період до місяця їх відновлення.

Ухвалою від 06 квітня 2020 року позовна заява залишена без руху. Станом на 14 квітня 2020 року недоліки позовної заяви усунуті. Крім того, позивач збільшив позовні вимоги та додатково просить суд:

- зобов'язати відповідача поновити виплату позивачу поточної пенсії.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 21 квітня 2020 року позовну заяву прийнято до розгляду, відкрито провадження у справі та вирішено проводити розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні).

08 травня 2020 року відповідач надав відзив на позов, в якому зазначив, що відповідно до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України "Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам" від 05 листопада 2014 року № 637 (з урахуванням змін, внесених постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 788) суми пенсій, які не виплачено за минулий період до місяця їх відновлення, обліковуються та будуть виплачені на умовах та порядку, визначених Кабінетом Міністрів України. На час подання відзиву на позов окремий порядок не визначено, підстави для виплати заборгованості відсутні.

Крім того, відповідач вказує на пропуск позивачем строку звернення до суду та неправомірність вимог про зобов'язання виплатити конкретні суми пенсії, оскільки це є втручанням у дискреційні повноваження органів пенсійного фонду.

Дослідивши та оцінивши докази у справі, суд встановив такі обставини.

Позивач - Лебедев Ігор Юрійович є громадянином України та зареєстрований за

*306*4242188*1*2*

адресою: 83080, місто Донецьк, прос. Ленінський, буд. 35, кв. 105, що підтверджується копією паспорта серії ВВ за номером 309171.

Позивач (РНОКПП 2064015976) є пенсіонером, що підтверджується пенсійним посвідченням серії ААЖ за номером 988567.

Позивач перебуває на обліку у відповідача як внутрішньо переміщена особа з тимчасово окупованої території України по матеріалам електронної пенсійної справи з 01 вересня 2019 року.

Як встановлено судом, пенсія позивачу виплачена по грудень 2015 року, після обміну інформацією з Єдиною інформаційною базою даних про внутрішньо переміщених осіб з 01 січня 2016 року виплату пенсії позивачу призупинено.

Із довідки відповідача від 28 квітня 2020 року вбачається, що пенсію не виплачено з січня 2016 року по теперішній час.

Вищенаведені обставини сторонами не оспорується.

Надаючи правову оцінку спірним відносинам та аргументам учасників справи, суд виходить з наступного.

Відповідно до статті 22 Конституції України права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними. Конституційні права та свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Згідно з частинами першою, третьою статті 46 Конституції України громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на певні види забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Європейська соціальна хартія (переглянута) від 03 травня 1996 року, яка ратифікована Законом України від 14 вересня 2006 року № 137-V та набула чинності 01 лютого 2007 року (далі - Хартія), визначає, що кожна особа похилого віку має право на соціальний захист (пункт 23 частини I). Ратифікувавши Хартію, Україна взяла на себе міжнародне зобов'язання запроваджувати усіма відповідними засобами досягнення умов, за яких можуть ефективно здійснюватися права та принципи, що закріплені у частині I Хартії.

Отже, право особи на отримання пенсії, як складова частина права на соціальний захист, є її конституційним правом, яке гарантується міжнародними зобов'язаннями України.

Принципи, засади і механізми функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, призначення, перерахунку і виплати пенсій, надання соціальних послуг визначає Закон України "Про загальнообов'язкове державне страхування" від 09 липня 2003 року № 1058-IV (далі - Закон № 1058).

Частиною першою статті 5 Закону № 1058 передбачено, що цей Закон регулює відносини, що виникають між суб'єктами системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Дія інших нормативно-правових актів може поширюватися на ці відносини лише у випадках, передбачених цим Законом, або в частині, що не суперечить цьому Закону.

Виключно цим Законом визначається порядок здійснення пенсійних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням (абзац 10 частини другої статті 5 Закону № 1058).

Отже, нормативно-правовим актом, яким визначено підстави припинення пенсійних виплат (які є складовою порядку пенсійного забезпечення), є Закон № 1058. Інші нормативно-правові акти у сфері правовідносин, врегульованих Законом № 1058, можуть застосовуватися виключно за умови, якщо вони не суперечать цьому Закону.

Відповідно до частини першої статті 47 Закону № 1058 пенсія виплачується щомісяця, у строк не пізніше 25 числа місяця, за який виплачується пенсія, виключно в грошовій формі

*306*4242188*1*2*

2

а зазначеним у заяві місцем фактичного проживання пенсіонера в межах України організаціями, що здійснюють виплату і доставку пенсій, або через установи банків у порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України.

Частиною першою статті 49 Закону № 1058 регламентовано, що виплата пенсії за рішенням територіальних органів Пенсійного фонду або за рішенням суду припиняється:

- 1) якщо пенсія призначена на підставі документів, що містять недостовірні відомості;
- 2) на весь час проживання пенсіонера за кордоном, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України (Положення пункту 2 частини першої статті 49 втратили чинність, як такі, що є неконституційними на підставі Рішення Конституційного Суду № 25-рп/2009 від 07.10.2009);
- 3) у разі смерті пенсіонера;
- 4) у разі неотримання призначеної пенсії протягом 6 місяців підряд;
- 5) в інших випадках, передбачених законом.

Отже, за змістом частини першої статті 49 Закону № 1058 припинення виплати пенсії можливо лише за умови прийняття пенсійним органом або судом відповідного рішення з підстав, визначених законом.

Судом встановлено, що виплата пенсії позивачеві призупинена з 01 січня 2016 року після обміну інформацією з Єдиною інформаційною базою даних про внутрішньо переміщених осіб.

Разом з тим, така підстава для припинення пенсії не передбачена частиною першою 49 Закону № 1058.

Крім того, відповідачем не надано суду ні рішення територіальних органів Пенсійного фонду, ні рішення суду про припинення позивачу виплати пенсії з 01 січня 2016 року, ні доказів на підтвердження наявності визначених законом підстав для такого припинення.

Суд зазначає, що відповідач, припиняючи виплату пенсії позивачу, діяв всупереч вимогам Законом № 1058, що, у свою чергу, призвело до порушень прав позивача.

Доводи представника відповідача щодо неможливості виплати пенсії з 01 січня 2016 року з огляду на те, що суми пенсій, які не виплачено за період до місяця їх відновлення, обліковуються в органі, що здійснює пенсійні виплати, та виплачуються на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, який на цей час ще не прийнятий, суд вважає необґрунтованими з таких підстав.

Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України "Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам" від 05 листопада 2014 року № 637 доповнено абзацом 20 згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 788 від 21 серпня 2019 року, за змістом якого суми пенсій, які не виплачено за період до місяця їх відновлення, обліковуються в органі, що здійснює пенсійні виплати, та виплачуються на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України.

Внаслідок прийняття вказаної норми Кабінетом Міністрів України не тільки фактично зупинено виплату громадянам України пенсійних виплат на невизначений період часу, а й змінено строк виплати пенсій, регламентований частиною першою статті 47 Закону № 1058.

Частиною другою статті 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно з пунктом 6 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються, зокрема, форми і види пенсійного забезпечення, захисту, форми і види пенсійного забезпечення.

У преамбулі до Закону № 1058 зазначено, що зміна умов і норм загальнообов'язкового державного пенсійного страхування здійснюється виключно шляхом внесення змін до цього Закону.

За змістом конституційних норм (статті 113, 116, 117 Конституції України) Кабінет Міністрів України не наділений правом вирішувати питання, які належать до виключної

компетенції Верховної Ради України, так само, як і приймати правові акти, які підміняють або суперечать законам України.

Судом встановлено, що жодних змін до Закону № 1058 з приводу особливостей виплати заборгованості пенсіонерам, які є внутрішньо переміщеними особами, Верховною Радою України не приймалось.

Отже, приписи абзацу 20 пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України "Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам" від 05 листопада 2014 року № 637 (з урахуванням змін, внесеними постановою Кабінету Міністрів України № 788 від 21 серпня 2019 року) не можуть бути застосовані до правовідносин у цій справі, оскільки не відповідають частині першій статті 47 Закону № 1058.

Доводи відповідача про порушення строку звернення до суду суд не приймає до уваги, оскільки позивачем оскаржується правомірність припинення нарахування та виплати пенсії, у зв'язку з чим застосування шестимісячного строку звернення до суду, встановленого частиною другою статті 122 КАС України, може мати наслідком неможливість реалізувати передбачене частиною другою статті 46 Закону № 1058-IV право пенсіонера на виплату сум пенсії за минулий час у зв'язку із порушенням строків її виплати без обмеження будь-яким строком. Зазначений висновок суду відповідає правовій позиції Верховного Суду, яка викладена у постанові від 24 квітня 2018 року (справа № 646/6250/17).

Враховуючи викладене, суд дійшов висновку, що відповідачем протиправно не виплачена позивачу пенсія з 01 січня 2016 року, а тому позовні вимоги про визнання протиправними бездіяльність відповідача щодо невиклати позивачу заборгованості по пенсії, яка утворилася за період із січня 2016 року; зобов'язання відповідача поновити виплату позивачу поточної пенсії з 01 січня 2016 року; зобов'язання відповідача нарахувати та виплатити позивачу утворену заборгованість із невиклатеної пенсії за період, яка утворилася за період із січня 2016 року є обґрунтованими та такими, що підлягають задоволенню.

Стосовно встановлення судового контролю за виконанням рішення суду шляхом подання до суду в установленій судом термін з дня набрання рішенням суду законної сили звіт про виконання судового рішення, слід зазначити наступне.

Частиною першою статті 382 КАС України встановлено, що суд, який ухвалив рішення в адміністративній справі, може зобов'язати суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судове рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення.

З аналізу викладених норм вбачається, що зобов'язання суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судове рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення є правом суду, а не його обов'язком.

З огляду на викладене, а також приймаючи до уваги обставини даної справи, враховуючи особливості покладення обов'язків згідно цього рішення, суд вважає, що зазначена вимога позивача є передчасною, а у випадку невиконання рішення відповідачем в подальшому по цій справі, позивач не позбавлений права на звернення до суду для контролю за виконанням рішення в порядку статті 287 КАС України.

Вирішуючи питання щодо розподілу судових витрат, суд зазначає наступне.

Відповідно до квитанції № 66174 від 14 квітня 2020 року позивачем сплачено судовий збір в сумі 840,80 гривень.

Частиною 1 статті 139 КАС України при задоволенні позову сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, всі судові витрати, які підлягають відшкодуванню або оплаті відповідно до положень цього Кодексу, стягуються за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, що виступав відповідачем у справі, або якщо відповідачем у справі виступала його посадова чи службова особа.

Враховуючи те, що суд дійшов висновку про задоволення позовних вимог, судові витрати, понесені позивачем в сумі 840,80 гривень при зверненні до суду, підлягають стягненню на його користь за рахунок відповідача.

Керуючись статтями 139, 244-246, 255, 263, 295 КАС України, -

*306*4242188*1*2*

В И Р І Ш И В :

Адміністративний позов Лебедева Ігоря Юрійовича до Управління Пенсійного фонду України у місті Краматорську Донецької області про визнання протиправними бездіяльність відповідача щодо невиконання зобов'язань по пенсії, яка утворилася за період із січня 2016 року; зобов'язання відповідача поновити виплату позивачу поточної пенсії; зобов'язання відповідача нарахувати та виплатити позивачу утворену заборгованість із невиконаної пенсії за період, яка утворилася за період із січня 2016 року - задовольнити.

Визнати протиправною бездіяльність Управління Пенсійного фонду України в м. Краматорську Донецької області щодо невиконання зобов'язань Лебедеву Ігорю Юрійовичу заборгованості з пенсії з 01 січня 2016 року.

Зобов'язати Управління Пенсійного фонду України в м. Краматорську Донецької області поновити виплату Лебедеву Ігорю Юрійовичу поточної пенсії з 01 січня 2016 року.

Зобов'язати Управління Пенсійного фонду України в м. Краматорську Донецької області (ЄДРПОУ 23346787, місцезнаходження: вул. Поштова, б. 5, м. Краматорськ, 84302) нарахувати та виплатити Лебедеву Ігорю Юрійовичу (РНОКПП: 2064015976, місце проживання: 83080, місто Донецьк, прос. Ленінський, буд. 35, кв. 105) заборгованість з пенсії з 01 січня 2016 року.

Стягнути з Управління Пенсійного фонду України в м. Краматорську Донецької області на користь Лебедева Ігоря Юрійовича судовий збір у розмірі 840 (вісімсот сорок) грн. 80 коп.

Рішення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо таку скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Рішення може бути оскаржене до суду апеляційної інстанції шляхом подання апеляційної скарги через суд першої інстанції протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення з урахуванням приписів пункту 3 розділу VI КАС України.

Повне рішення складено та підписано 19 червня 2020 року.

Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Апеляційна скарга на рішення суду подається до Першого апеляційного адміністративного суду через Донецький окружний адміністративний суд протягом тридцяти днів з дня його проголошення. Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини рішення суду зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення, з урахуванням пункту 3 розділу VI Прикінцевих положень внесених до КАС України згідно з Законом України від 30 березня 2020 року № 540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019)».

Учасник справи, якому повне рішення суду не було вручено у день його проголошення або складення, має право на поновлення пропущеного строку на апеляційне оскарження, якщо апеляційна скарга подана протягом тридцяти днів з дня вручення йому повного рішення суду.

Суддя

І.В. Шинкарьова

Прошито, пронумеровано
та скріплено печаткою на
аркушах
3
Помічник судді

